

Reduktionen af forældrebetalingen på dagtilbud tilgodeser primært mellem- til højindkomstfamilierne

ANALYSE

DECEMBER 2025

Af chefanalytiker Lena Lindbjerg Sperling og studentermedarbejder Lærke Dyrby Kloch, ROCKWOOL Fonden

Det er forbundet med mange nye økonomiske udgifter at få et barn, og en af de store direkte udgifter i barnets første fem leveår er forældrenes udgifter til dagtilbud. På nationalt plan gik 76 pct. af de 1-2-årige i dagtilbud i 2023, mens det var 85 pct. af de 3-5-årige. Prisen på dagtilbud, enten dagpleje, vuggestue eller børnehave, påvirker dermed økonomien hos langt de fleste danske børnefamilier. Hvor meget udgiften til dagtilbud fylder i familiernes budgetter, afhænger af familiens økonomiske situation, den kommunalt satte forældrebetaling og antallet af børn, familien har i dagtilbud.

Nationale og lokale politiske beslutninger, der påvirker prisen på dagtilbud, påvirker dermed familierne forskelligt afhængig af familiens størrelse, indkomst og bopæl. I denne analyse viser vi, at børnefamilierne i alle år siden 2017 har brugt omkring fem pct. af deres disponible indkomst på dagtilbud. De familier, der bruger den højeste andel af deres disponible indkomst på dagtilbud, er familier med en disponibel indkomst mellem 470.000 og 540.000 kr. om året. Det svarer til et indkomstniveau i den lave ende af middelklassen. Det er dermed også denne gruppe, der vil opnå den største besparelse, relativt til deres indkomstniveau, når forældrebetalingen reduceres som er en del af regeringens finanslov for 2026¹. Omvendt bruger familier med de laveste indkomster meget få penge på dagtilbud, hvormed de ikke vil opnå nogen forbedring af deres økonomi.

De beløbsmæssigt største besparelser vil ske for familierne med de højeste disponible indkomster, idet de har de største udgifter til dagtilbud. Familier i flere kommuner særligt nord for København vil i gennemsnit opnå en årlig besparelse på omkring 6.000 kr., mens familierne i f.eks. Vordingborg og Odsherred vil spare omkring 3.000 kr. i gennemsnit.

¹ <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2025/aug/250829-se-hele-regeringens-boernepakke>

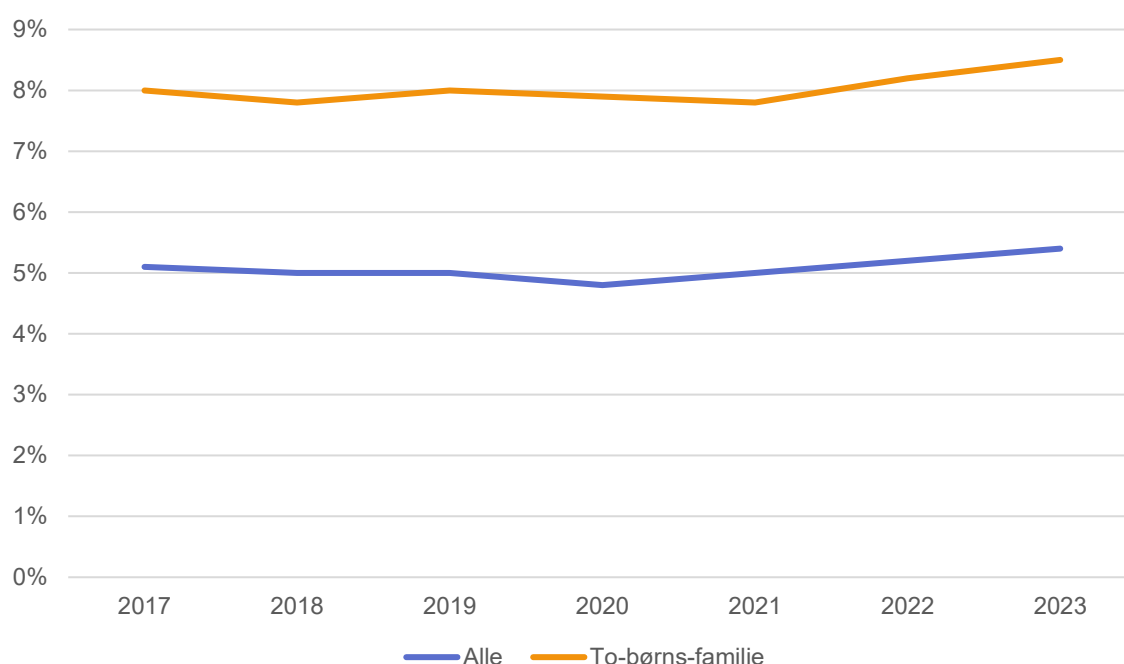
Hovedkonklusioner

- Børnefamilierne har siden 2017 brugt omkring 5 pct. af deres disponible indkomst på dagtilbud. Det betyder, at familiernes udgifter til dagtilbud er vokset med nogenlunde samme rate som deres indkomster i løbet af perioden.
- Der er betydelige forskelle på, hvor stor en andel af familiens indkomst, der bruges på dagtilbud på tværs af familiernes indkomst. Familier, der ikke modtager økonomisk fripladstilskud, men har en indkomst under medianindkomsten, bruger den største andel af deres indkomst på dagtilbud. Familier med de laveste indkomster bruger meget lidt på dagtilbud idet de modtager fripladstilskud. Det gælder også enlige forældre, der i gennemsnit brugte 6.400 kr. om året på dagtilbud i 2023.
- Der er færre familier, der er berettiget til fripladstilskud i 2023 end i 2017, hvilket skyldes, at familiernes indkomster er steget med mere end satsreguleringsprocenten som fripladsskalaen justeres med årligt. I 2023 var der omkring 60.000 familier, der var berettigede til økonomisk fripladstilskud. På kommunalt plan varierer andelen fra 15 til 55 pct. afhængig af børnefamiliernes indkomst.
- Finanslovsaftalen med en reduktion af forældrebetalingen giver en større beløbsmæssig besparelse til familierne med mellem til høje indkomster, fordi de ikke er berettiget fripladstilskud. Aftalen vil derfor primært tilgodese mellem- til højindkomstfamilierne (fjerde til øverste indkomstdecil), som udgør de største andele af familierne i de mere velstillede kommuner i og omkring København.
- Besparelsen som andel af den disponible udgift er størst for børnefamilier med en indkomst lige overfripladsskalaens øvre grænse. For de højere indkomstgrupper, falder betydningen af besparelsen, når den opgøres relativt til deres indkomstniveau. Familier med to børn i dagtilbud og en disponibel indkomst omkring 500.000 kr. vil få 1,7 pct. point mere af deres disponible indkomst til rådighed.

Dagtilbudsbyrden er en størst byrde for middelklassen

I 2023 brugte de danske familier med ét eller flere børn i dagtilbud i gennemsnit 33.000 kr. på dagtilbud om året. Den andel af familiernes disponible indkomst, de bruger på dagtilbud (dagtilbudsbyrden), har ligget på omkring 5 pct. siden 2017, jf. figur 1. Familier, der har ét barn i vuggestue, ét barn i børnehave og ikke andre børn, har i hele perioden fra 2017 til 2023 brugt omkring 8 pct. af deres disponible indkomst på dagtilbud. Det betyder, at udgifterne til dagtilbud er steget i nogenlunde samme takt som familiernes indkomster.

FIGUR 1 Udvikling i dagtilbudsbyrden

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Note: Dagtilbudsbyrden defineres som den andel af familiernes disponible indkomst, der bruges på dagtilbud. Dagtilbud dækker over både dagpleje, vuggestue og børnehave. Udgiften til dagtilbud er taksten for børnenes dagtilbud inkl. frokost, men fratrukket fripladstilskud og søskenderabat. Populationen alle er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud. To-børns-familier er en undergruppe defineret som familier med ét barn i kommunal børnehave og ét barn i kommunal vuggestue og ikke andre børn under 18 år.

Den gennemsnitlige dagtilbudsbyrde i 2023 varierer mellem 3 og 7 pct. på tværs af landets kommuner, jf. bilagsfigur 1. De to kommuner med den laveste dagtilbudsbyrde er Vordingborg og Ikast-Brande, mens kommunerne med de højeste er Hedensted og Køge. Der er tre kilder til forskellene i familiernes udgifter til dagtilbud.

For det første er der forskelle på kommunernes driftsudgifter til dagtilbud. Under den nuværende lovgivning kan kommuner tage en forældrebetaling, der udgør op til 25 pct. af kommunens brutto-driftsudgifter til dagtilbuddet. Til trods for, at langt de fleste kommuner rammer loftet, medfører udgiftsforskelle til dagtilbud på tværs af kommuner, at egenbetalingen varierer betydeligt på tværs af landet.

Udover de kommunalt satte takster for dagtilbud, er der nationalt fastsatte tilskud til dagtilbud. Familier med flere børn i dagtilbud eller skolefritidsordning, får forældrebetalingen på det billigste dagtilbud reduceret med 50 pct. Til sidst er familier med en lavere husstandsindkomst berettiget til et fripladstilskud. Fripladsskalaen angiver, hvor stor en andel af egenbetalingen forældre skal betale, se boks 1 for uddybning af økonomisk fripladstilskud og søskenderabat.

BOKS 1 Økonomisk fripladstilskud og søskenderabat

Den pris, forældre betaler for at have deres barn i dagtilbud, afhænger af antallet af søskende i familien, der går i dagtilbud, og familiens indkomst.

Fripladstilskud: Familiens husstandsindkomst ligger til grund for beregningen af fripladstilskud. Tilskuddets størrelse beregnes på grundlag af den indberetningspligtige månedsindkomst, inkl. aktie- og kapitalindkomst. For en husstandsindkomst under 193.501 udgjorde fripladstilskuddet hele forældrebetalingen i 2023. Indkomster mellem 193.501 og 601.200 udløste mellem 95 og 0 pct. i tilskud i en lineær sammenhæng i intervaller på 1 pct. for en indkomststigning på omkring 4.000 kr. Grænserne for fripladstilskud hæves med 7.000 kr. for hvert hjemmeboende barn under 18 år og med 67.719 kr. for enlige forsørgere. Derudover kan der tildeles behandlings- eller pædagogiske rabatter efter barnets behov. Fripladsskalaen reguleres med satsreguleringsprocenten hvert år pr. 1. januar. I analysen bruger vi de faktiske fripladssatser og vi antager i analysen at alle familier, som vi estimerer, er berettiget til fripladstilskud, søger og modtager det.

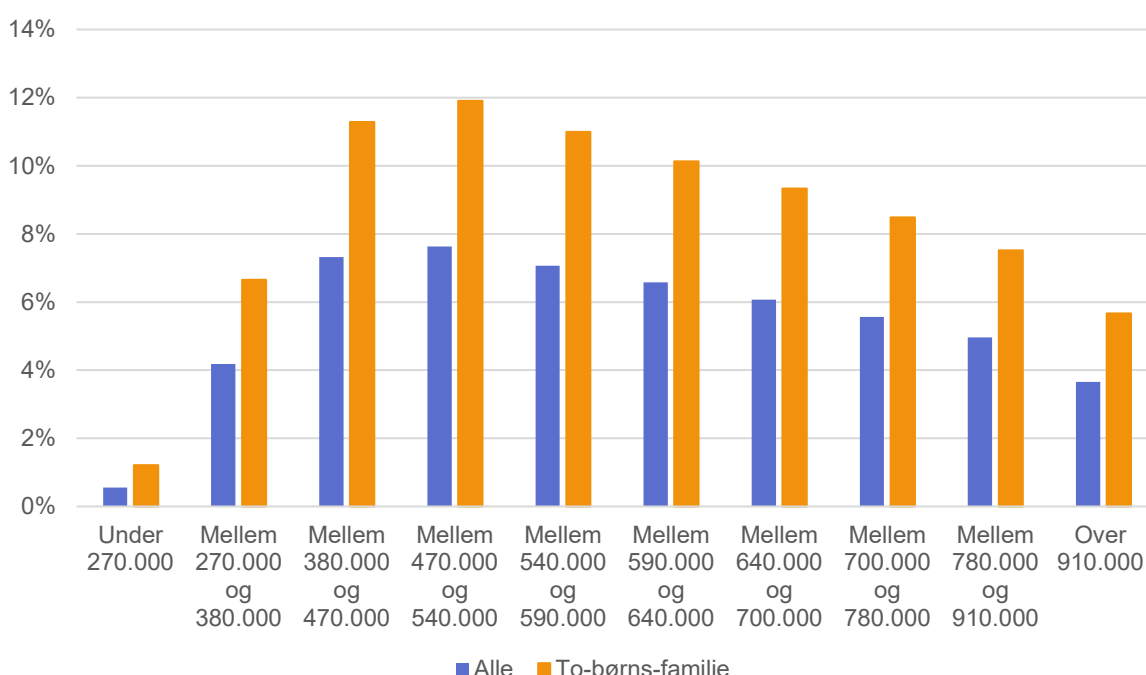
Søskenderabat: Familier med mere end ét barn i dagtilbud eller skolefritidsordning får en søskenderabat, der betyder, at de kun betaler fuld pris for det dyreste tilbud og 50 pct. af prisen for de resterende. Hvis f.eks. en familie har ét barn i vuggestue og ét barn i børnehave, betaler de den fulde pris for vuggestuepladsen og halv pris for børnehavepladsen.

Kilde: <https://www.uvm.dk/dagtilbud/tilskud-og-egentbetaling>

Dagtilbudsbyrdens størrelse varierer på tværs af familiernes indkomstniveau, jf. figur 2. De familier med den største dagtilbudsbyrde er dem, der har en disponibel indkomst mellem 470.000 og 540.000 kr., hvormed de fleste ikke får fripladstilskud, men stadig har en indkomst under medianindkomsten for børnefamilier med børn i dagtilbud på 590.000 kr. Familierne med de højeste indkomster bruger under 4 pct. af deres indkomst på dagtilbud.

Omkring 9 pct. af familierne med børn i kommunale dagtilbud har ét barn i vuggestue og ét barn i børnehave², her defineret som en to-børns-familie. Deres udgifter til dagtilbud udgør en væsentlig større andel af deres disponible indkomst, jf. figur 2. For familierne med en disponibel indkomst mellem 470.000 og 540.000 kr. udgør udgiften omkring 12 pct. af deres indkomst. Og også for denne gruppe halveres andelen gradvist fra fjerde til 10. decil, idet familierne med de højeste disponible indkomster bruger omkring 6 pct. af deres indkomst på dagtilbud. Over 80 pct. af enlige forsørgere befinder sig i de to laveste indkomstdeciler og bruger i gennemsnit 4 pct. af deres indkomst på dagtilbud.

FIGUR 2 Dagtilbudsbyrden på tværs af indkomstdeciler, 2023

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

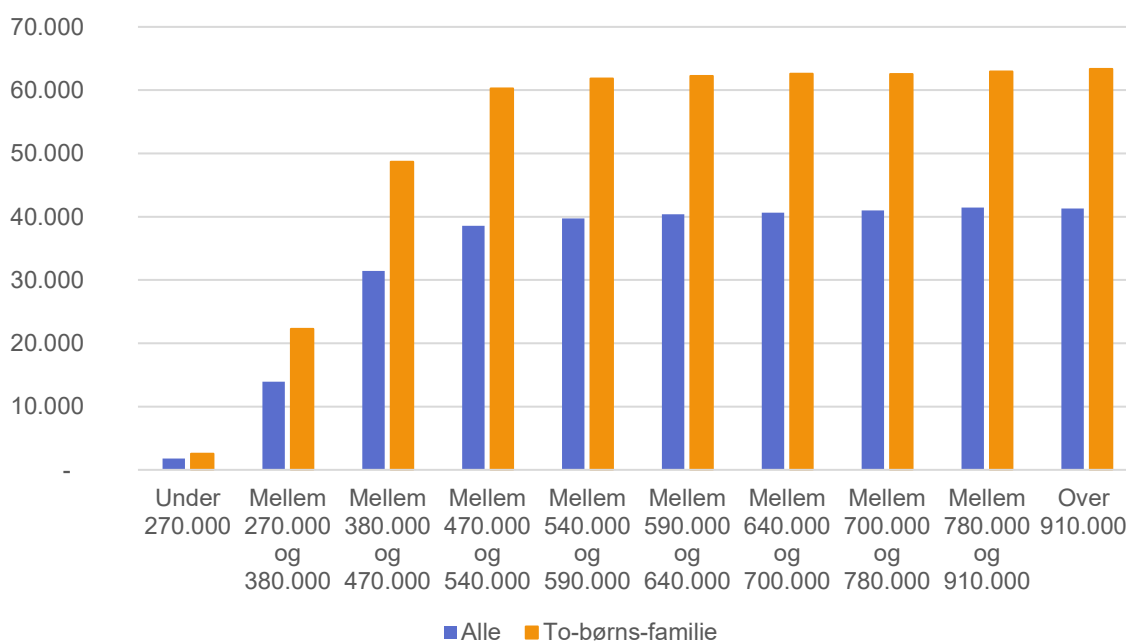
Note: Dagtilbudsbyrden defineres som den andel af familiernes disponible indkomst, der bruges på dagtilbud. Udgiften til dagtilbud er taksten for børnenes dagtilbud inkl. frokost, men fratrukket fripladstilskud og søskenderabat. Decilgrænser er baseret på den disponible familieindkomst og afrundet til nærmeste 10.000. Enkelte familier i den laveste indkomstdecil er ikke berettigede til fripladstilskud fordi de har en høj formueindkomst. Der er dermed ikke en perfekt korrelation mellem den disponible indkomst og den indkomst, der ligger til grund for fripladstilskuddet. Populationen alle er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud. To-børns-familier er defineret som familier med ét barn i hhv. kommunal børnehave og vuggestue og ikke andre børn under 18 år.

² Her er dagpleje ekskluderet for at skabe den mest sammenlignelige gruppe på tværs af kommuner og indkomstgrupper.

Børnefamilierne med en indkomst i den laveste indkomstdecil brugte i gennemsnit omkring 1.800 kr. i 2023 på at have deres børn i dagtilbud, jf. figur 3. Hvis vi zoomer ind på to-børns-familierne, var den gennemsnitlige udgift omkring 2.500 kr. i gennemsnit for samme indkomstdecil. For alle familierne i den øverste indkomstdecil var den gennemsnitlige udgift 41.000 kr. og for to-børns-familierne 63.000 kr.

Børnefamilier med en indkomst i fjerde og femte decil, brugte også i gennemsnit omkring 40.000 kr. på dagtilbud. Den relativt lille beløbsmæssige forskel mellem dem og de højeste deciler understreger den forskel i udgiftens andel af indkomsten, som figur 2 illustrerede. Hovedkilden til forskellene i familiernes udgifter til dagtilbud er dermed hvor meget de kan få i fripladstilskud. Det betyder også at enlige forsørgere, der i højere grad er berettigede til fripladstilskud, i gennemsnit brugte 6.400 kr. på dagtilbud i 2023.

FIGUR 3 Familiernes udgifter til dagtilbud på tværs af indkomstdeciler og familietype, 2023

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

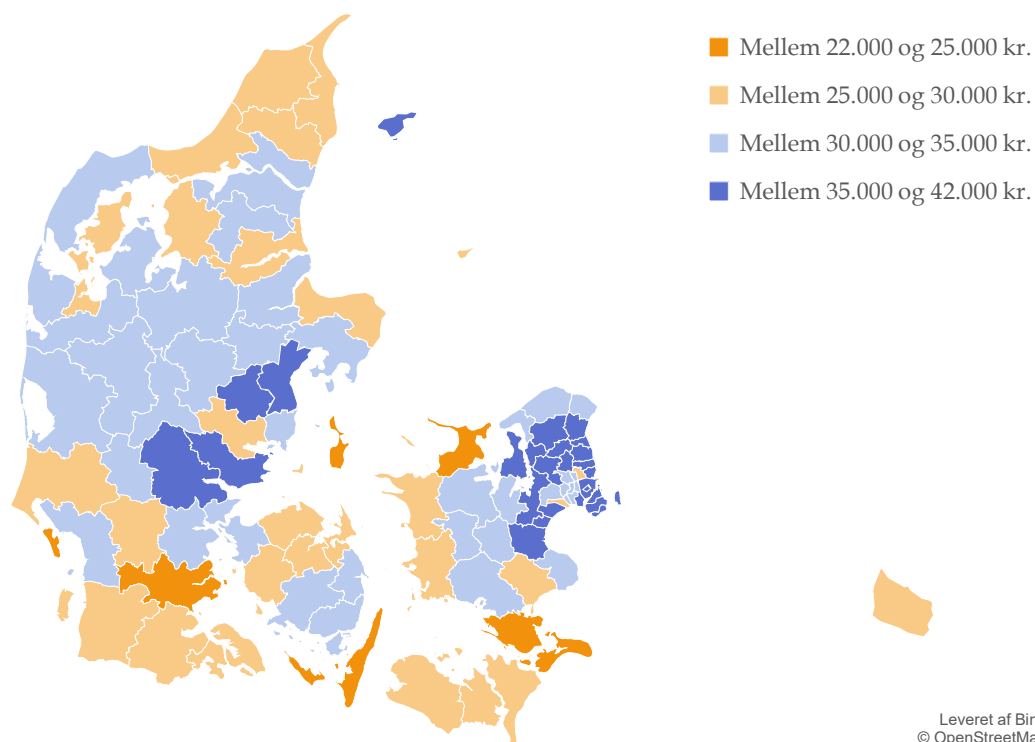
Note: Dagtilbudsbyrden defineres som den andel af familiernes disponible indkomst, der bruges på dagtilbud. Udgiften til dagtilbud er taksten for børnenes dagtilbud inkl. frokost, men fratrukket fripladstilskud og søskenderabat. Decilgrænser er baseret på den disponible familieindkomst og afrundet til nærmeste 10.000. Enkelte familier i den laveste indkomstdecil er ikke berettigede til fripladstilskud fordi de har en høj formueindkomst. Der er dermed ikke en perfekt korrelation mellem den disponible indkomst og den indkomst, der ligger til grund for fripladstilskuddet. Populationen alle er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud. To-børns-familier er defineret som familier med ét barn i hhv. kommunal børnehave og vuggestue og ikke andre børn under 18 år.

Den gennemsnitlige årlige udgift til dagtilbud for børnefamilierne varierede fra 22.000 kr. til 42.000 kr. i 2023 på tværs af landets kommuner, jf. figur 4.

Børnefamiliernes udgifter var størst i Dragør og Furesø kommune, mens børnefamilierne i Vordingborg og på de små øer havde de laveste udgifter. Udover forskelle i taksterne, kan kommunale forskelle i forældrenes udgifter til dagtilbud også skyldes forskelle i antallet af børn og familiers indkomst. Den gennemsnitlige udgift for to-børns-familier på tværs af kommunerne reflekterer dog samme kommunale forskelle i forældrenes udgifter, jf. bilagsfigur 2.

De kommunale forskelle i forældrenes udgifter til dagtilbud drives dermed hovedsageligt af forskelle i kommunernes driftsomkostninger og hvor stor en andel af familierne i kommunen, der modtager fripladstilskud.

FIGUR 4 Kommunal fordeling af børnefamiliernes udgift til dagtilbud i 2023

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

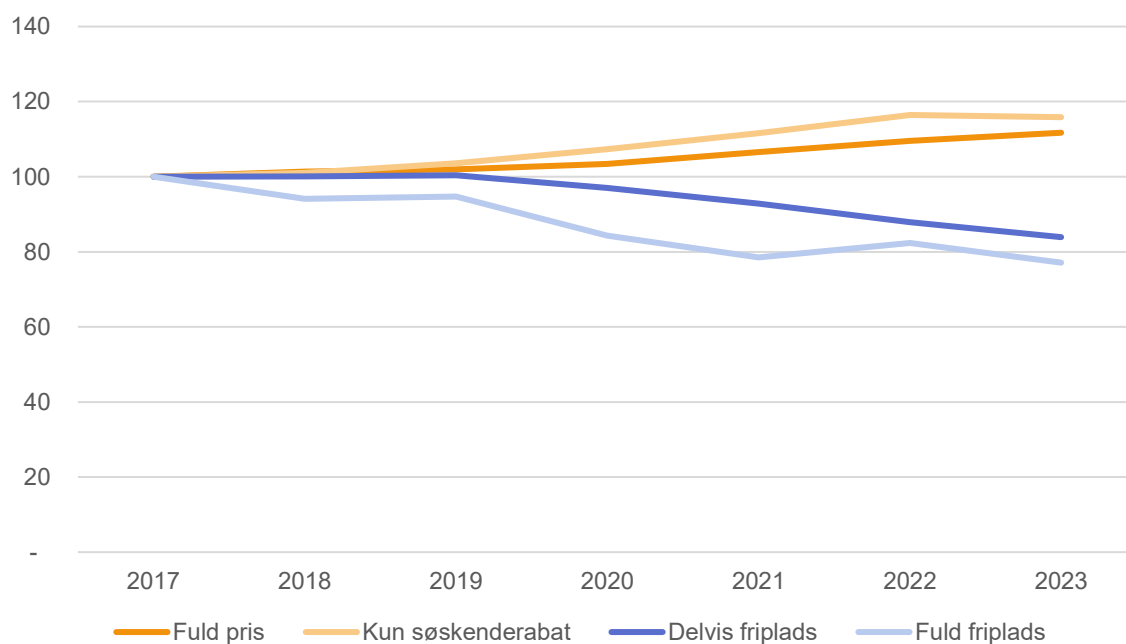
Note: Udgiften til dagtilbud er taksten for børnenes dagtilbud inkl. frokost, men fratrasket fripladstilskud og søskenderabat. Populationen er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud.

Færre børnefamilier modtager fripladstilskud

Antallet af børnefamilier, der er berettiget til at modtage fripladstilskud er faldet siden 2019 så der i 2023 kun var omkring 8.500 familier, der kunne få fuld friplads, mens 39.000 kunne få delvis friplads. Det svarer til fald på henholdsvis 23 pct. (fuld friplads) og 16 pct. (delvist friplads), jf. figur 5.

I 2023 var 4,6 pct. af familierne med børn i kommunale dagtilbud berettiget til fuld friplads,³ mens 21 pct. var berettiget til fripladstilskud til en del af betalingen. De familier, der kun modtager søskenderabatten på 50 pct. af det billigste dagtilbud, udgjorde 17 pct. af børnefamilierne i 2023.

FIGUR 5 Udvikling i antallet af børnefamilier med børn i kommunale dagtilbud efter tilskudsberettigelse (2017=100)

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Note: Baseret på familiens husstandsindkomst beregnet som beskrevet i metodeafsnittet og angiver dermed berettigelse tilskud, da data på modtagelse af tilskud ikke er tilgængeligt.

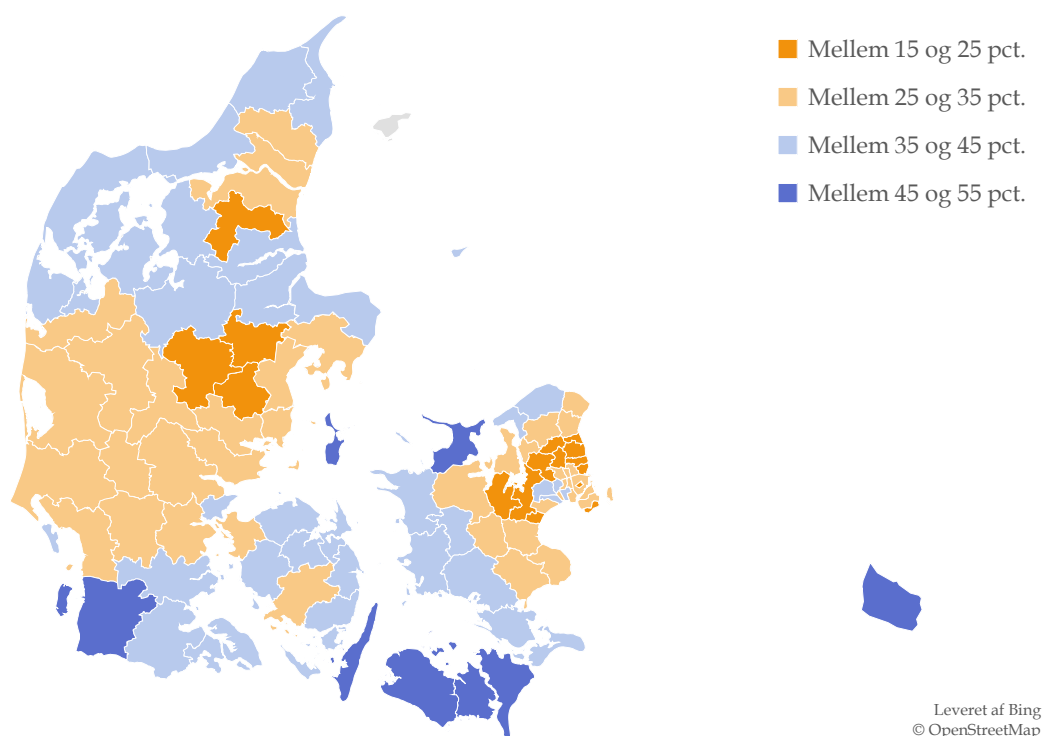
Alle grupper er normeret ift. størrelsen i 2017

I syv af landets kommuner var over 45 pct. af børnefamilierne berettigede til at modtage fripladstilskud, jf. figur 7. Særligt i kommunerne nord for København og vest for Århus, var der derimod en

³ Fripladstilskud tildeles efter ansøgning, og det er derfor ikke sikkert at alle, der er berettigede til tilskuddet, modtager det. Der er ikke nationale data på modtagere af fripladstilskud og vi antager derfor at alle, der er berettigede, modtager det. Søskenderabatten tildeles automatisk, hvorfor alle berettigede familier modtager det.

relativt lav andel børnefamilier, der kunne få fripladstilskud. De syv kommuner med de laveste andele var Allerød, Rudersdal, Dragør, Furesø, Egedal, Skanderborg og Solrød, der alle havde under 20 pct. familier, der var berettigede til fripladstilskud. Til sammenligning lå andelen på over 45 pct. i Lolland, Guldborgsund, Langeland, Bornholm, Samsø, Odsherred og Tønder.

FIGUR 7 Andel af børnefamilier, der er berettiget til økonomisk fripladstilskud, 2023

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

En reducereing i egenbetaling giver størst besparelse til familier med middel- og høj indkomst

Finanslovsaftalen for 2026⁴ foreslår en reducereing af forældrebetalingen til max 21,3 pct. af kommunens bruttodriftsudgifter til dagtilbuddet. Langt de fleste kommuner udnytter den maksimale grænse på max 25 pct. af deres driftsudgifter.⁵

Aftalen om en reducereing af forældrebetalingen medfører de største besparelser for børnefamilierne med en mellem til høj indkomst, hvilket skyldes, at de ikke er berettiget fripladstilskud. Besparelsen

⁴ <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2025/aug/250829-se-hele-regeringens-boernepakke>

⁵ Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet

er i denne gruppe omtrent den samme uanset indkomstniveau og ligger på omkring 6.000 kr. i gennemsnit for samtlige børnefamilier og omkring 9.000 kr. for to-børns-familierne, jf. figur 8 og boks 2 for metode. Omvendt er besparelsen relativ lille for børnefamilier med en husstandsindkomst, der berettiger dem til fripladstilskud, da de ikke afholder den fulde udgift selv. For enlige forsørgere er den gennemsnitlige besparelse omkring 900 kr.

BOKS 2 Beregning af besparelse ved aftalen om reducere af forældrebetalingen

Familiernes beregnede besparelser i denne rapport afviger fra de besparelser, der er offentliggjort af Børne- og Undervisningsministeriet ved fremlæggelse af finanslovsforslaget.

Ændring i opgørelsen af minimumsnormeringer: Finanslovsaftalen indeholder også en ændring i opgørelsen af minimumsnormeringerne, hvor lederne trækkes helt ud af opgørelsen. Det betyder, at kommunerne skal øge antallet af ansatte for at opfylde minimumsnormeringerne, hvilket vil hæve kommunens bruttodriftsudgifter til dagtilbud. Ved en fastholdelse af forældrebetalingsandelen på 25 pct. af kommunens udgifter, vil det isoleret set betyde en stigning i den beløbsmæssige forældrebetaling. Da vi ikke validt kan estimere den ændrede udgift på kommuneniveau, er der ikke taget højde for denne del af aftalen i vores beregninger.

Øvrige tilskud: Familier med børn med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktions-evne kan få et behandlingsmæssigt fripladstilskud. Ligesom det også er muligt at få et socialpædagogisk fripladstilskud. Disse tilskud er ikke inkluderet i vores beregninger, da de ikke opgøres i de danske registerdata.

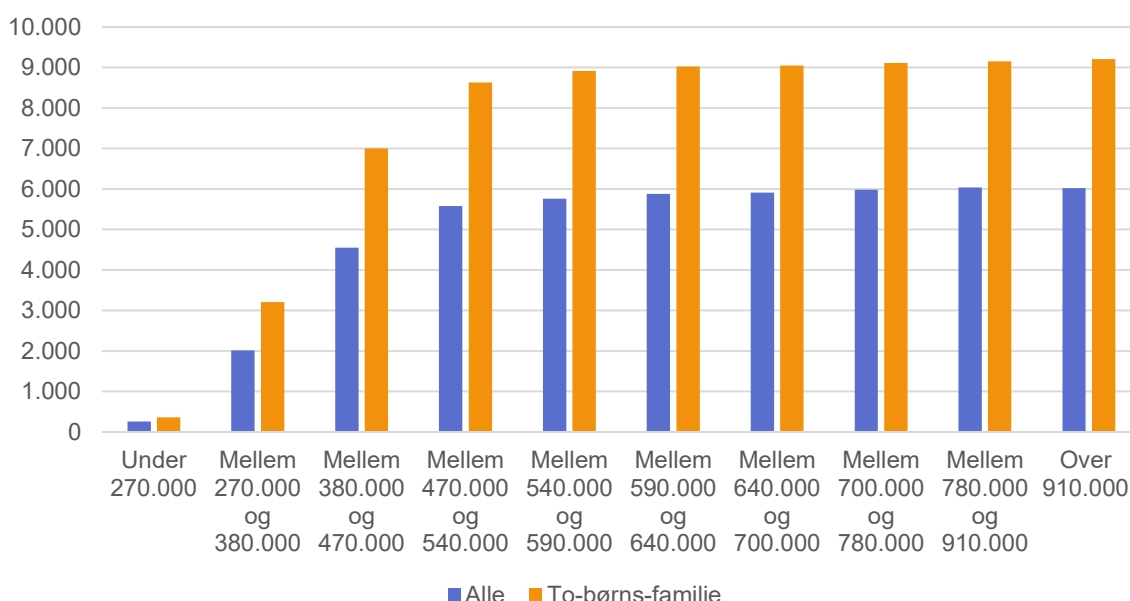
Tildeling af økonomisk fripladstilskud og indkomstspecifikationer: Tildeling af økonomisk fripladstilskud er ikke en del af de danske registerdata og vi bruger derfor berettigelse til økonomisk fripladstilskud fremfor tildeling. På samme måde efterjusteres tildelingen af indkomstforhold, der ikke er en del af registrene, som f.eks. udenlandsk indkomst, som vi derfor ikke kan tage højde for.

Samlet betyder det, at vi overestimerer besparelsen, da vi får en gennemsnitlig besparelse på 3.900 kr. per barn fremfor ministeriets vurdering på 3.200 kr.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet

Der er en svag tendens til, at familierne med de højeste indkomster modtager højere besparelser end familierne med mellemindkomster. Også på tværs af grupperne, der ikke modtager fripladstilskud. Det skyldes bl.a., at dagtilbudstaksterne generelt er højere i de kommuner, hvor familierne har en højere gennemsnitsindkomst. Derudover har pasningsformen for børn i alderen 0-2 år en betydning, idet dagpleje ofte har en lavere forældrebetaling end vuggestue. Familier med en indkomst lige over fripladsskalaens øvre grænse har i højere grad deres børn i dagpleje fremfor vuggestue, hvilket reducerer deres samlede dagtilbudsomkostninger, jf. bilagsfigur 3.

FIGUR 8 Besparelse på tværs af indkomstgrupper ift. 2023-takster ved nedsættelse af egenbetaling til 21,3 pct.

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

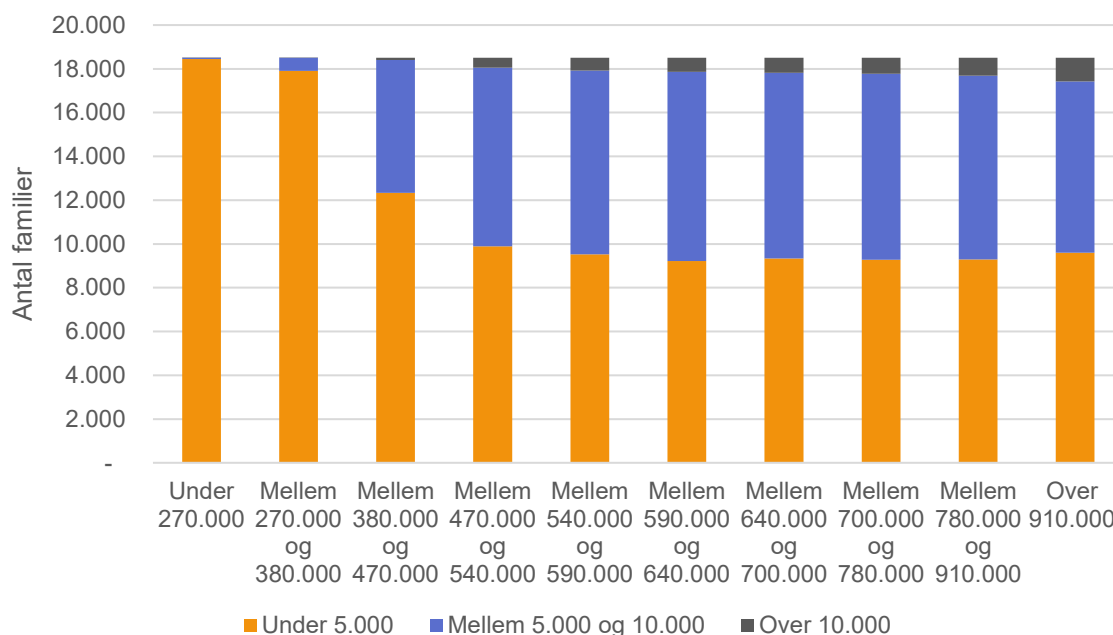
Note: Dagtilbudsbyrden defineres som den andel af familiernes disponible indkomst, der bruges på dagtilbud. Udgiften til dagtilbud er taksten for børnenes dagtilbud inkl. frokost, men fratrasket fripladstilskud og søskenderabat. Decilgrænser er baseret på den disponible familieindkomst og afrundet til nærmeste 10.000. Enkelte familier i den laveste indkomstdecil er ikke berettigede til fripladstilskud fordi de har en høj formueindkomst. Der er dermed ikke en perfekt korrelation mellem den disponible indkomst og den indkomst, der ligger til grund for fripladstilskuddet. Populationen alle er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud. To-børns-familier er defineret som familier med ét barn i hhv. kommunal børnehave og vuggestue og ikke andre børn under 18 år.

De gennemsnitlige betragtninger dækker over betydelige forskelle i besparelser indenfor decilerne. I den øverste indkomstdecil vil en reduktion fra 25 pct. egenbetaling til 21,3 pct. i 2023 medføre en besparelse på over 10.000 kr. for omkring 1.100 familier, svarende til 6 pct. af familierne i den øverste indkomstgruppe, jf. figur 9.

Omkring halvdelen af familierne i grupperne med en indkomst over medianen ville opnå en besparelse på mellem 5.000 og 10.000 kr., mens det kun er gældende for 600 familier i den næstlaveste indkomstgruppe svarende til 3 pct., og næsten ingen familier i den laveste indkomstdecil. Familierne i de laveste indkomstdeciler, der opnår store besparelser er ikke berettigede til fripladstilskud, idet de har høje formueindkomster.

Kun 2 pct. af de enlige forsørgere vil opnå en besparelse på mere end 5.000 kr.

FIGUR 9 Besparelse på tværs af indkomstdeciler ift. 2023-takster ved nedsættelse af egenbetaling til 21,3 pct.

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Note: Udgiften til dagtilbud er taksten for børnenes dagtilbud inkl. frokost, men fratrasket fripladstilskud og søskenderabat. Decilgrænser er baseret på den disponible familieindkomst og afrundet til nærmeste 10.000. Enkelte familier i den laveste indkomstdecil er ikke berettigede til fripladstilskud fordi de har en høj formueindkomst. Der er dermed ikke en perfekt korrelation mellem den disponible indkomst og den indkomst, der ligger til grund for fripladstilskuddet. Populationen er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud.

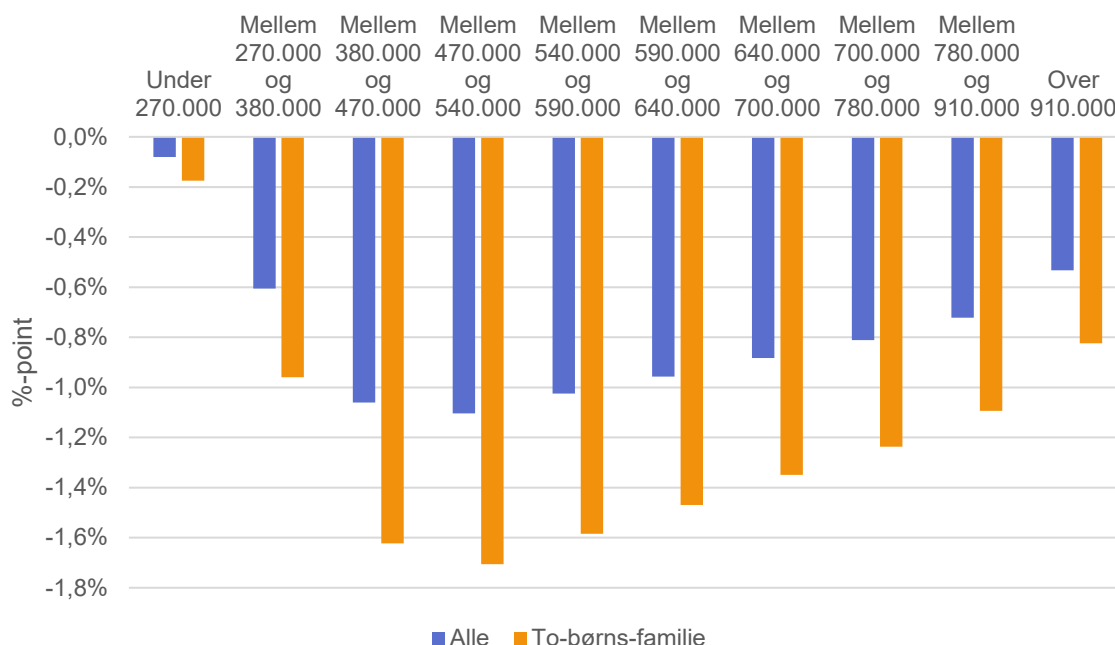
Hvis forældrebetalingens andelen bliver reduceret til max 21,3 pct. af kommunens bruttodriftsudgifter, vil det særligt have en betydning for dagtilbudsbyrden for familierne i den nedre del af middelklassen⁶, jf. figur 10. Familierne med en indkomst mellem 470.000 og 540.000, der i 2023 havde en dagtilbudsbyrde på 8 pct., vil få 1 pct. point mere af deres disponible indkomst til rådighed til andet forbrug. Dagtilbudsbyrden bliver derimod ikke ændret for familierne med de laveste indkomster, idet de både før og efter bruger under 1 pct. af deres disponible indkomst på dagtilbud.

Det samme mønster viser sig når vi zoomer ind på to-børns-familierne. De enlige forsørgere vil i gennemsnit få 0,25 pct.-point mere af deres disponible indkomst til rådighed.

Reduktionen af forældrebetalingen vil dermed mindske forskellene i, hvor stor en andel af familiernes indkomst de bruger på dagtilbud. Det gør den ved at give de største besparelser til familier i middelklassen og opefter, hvorimod familier med lavere indkomster oplever en mindre eller ingen besparelse.

⁶ Middelklassen defineres ud fra OECDs definition som over 75 pct. af medianindkomsten og under 200 pct. af medianindkomsten.

FIGUR 10 Ændring i dagtilbudsbyrden på tværs af indkomstdeciler ved forældrebetaling på 21,3 pct., 2023

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

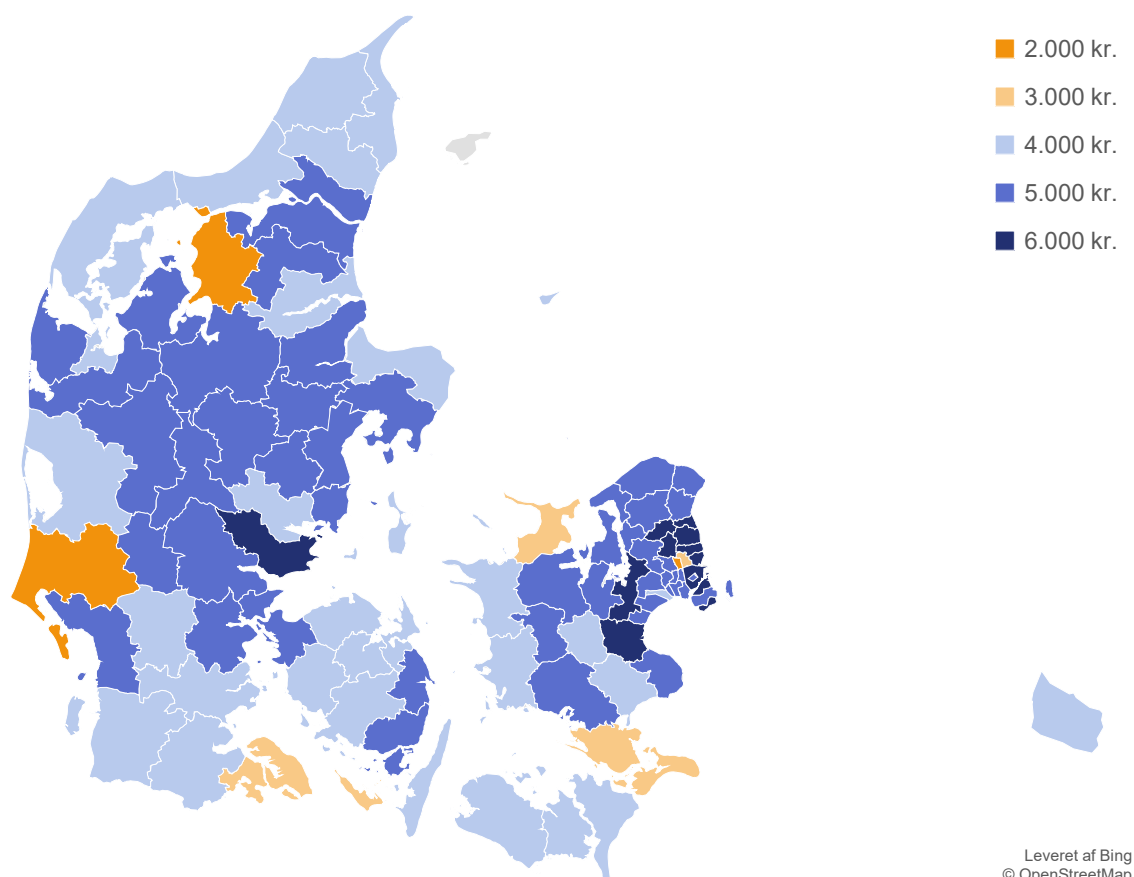
Note: Dagtilbudsbyrden defineres som den andel af familiernes disponible indkomst, der bruges på dagtilbud. Udgiften til dagtilbud er taksten for børnenes dagtilbud inkl. frokost, men fratrukket fripladstilskud og søskenderabat. Decilgrænser er baseret på den disponible familieindkomst og afrundet til nærmeste 10.000. Enkelte familier i den laveste indkomstdecil er ikke berettigede til fripladstilskud fordi de har en høj formueindkomst. Der er dermed ikke en perfekt korrelation mellem den disponible indkomst og den indkomst, der ligger til grund for fripladstilskuddet. Populationen alle er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud. To-børns-familier er defineret som familier med ét barn i hhv. kommunal børnehave og vuggestue og ikke andre børn under 18 år.

Forskellene på tværs af kommuner i familiernes gennemsnitlige husstandsindkomst betyder også, at der er store forskelle på tværs af landets kommuner i, hvor meget familierne i gennemsnit vil spare ved nedsættelsen af forældrebetalingen, jf. figur 11. Kommunerne, hvor familierne har de højeste indkomster, er også generelt dem med de største driftsudgifter, og det er dermed også de kommuner, hvor familierne vil opnå de største besparelser. Det betyder, at de største besparelser kan opnås i de rigeste kommuner omkring København. Dog er Hedensted, hvor den gennemsnitlige indkomst er under medianindkomsten, også i den gruppe af kommuner med de største reduktioner i betalinger. Det kan skyldes, at Hedensted i 2023 havde en af de dyreste børnehavetakster i landet, samtidig med at kun 8 pct. af børnefamilierne modtog fuldt fripladstilskud.

Omvendt vil de gennemsnitlige besparelser være under 2.500 kr. i Varde, Herlev og Vesthimmerlands. For alle tre kommuner skyldes de lave reduktioner i familiers udgifter, at kommunen i forvejen

havde en lav forældrebetaling i 2023 og dermed ville finanslovændringen ikke få den store betydning.

FIGUR 11 Gennemsnitlig årlig besparelse per familie ift. 2023-takster ved nedsættelse af egenbetaling til max 21,3 pct.

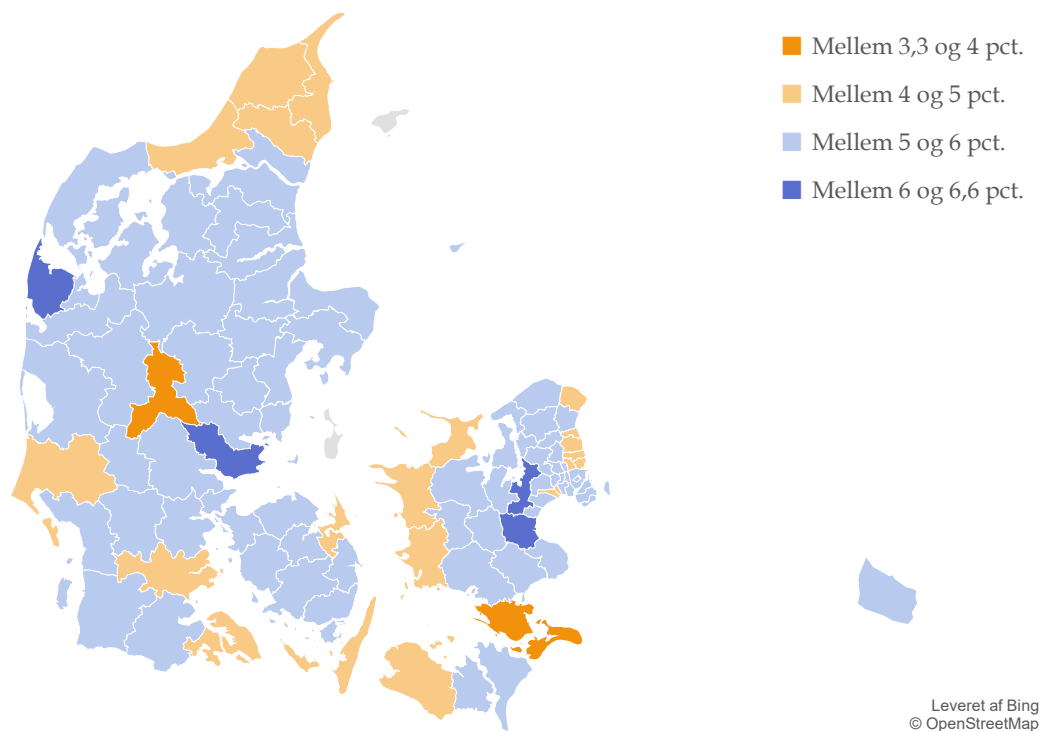

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Børne- og undervisningsministeriet. Populationen er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud.

Note: Udgiften er for familier med et eller flere børn i et kommunalt dagtilbud og besparelsen er beregnet som forskellen mellem familiens udgift til dagtilbud inkl. fripladstilskud og søskenderabat og udgiften hvis egenbetalingen i kommunen falder til 21,3 pct. af kommunens udgifter til dagtilbuddet i 2023.

Bilag 1. Figurer og tabeller

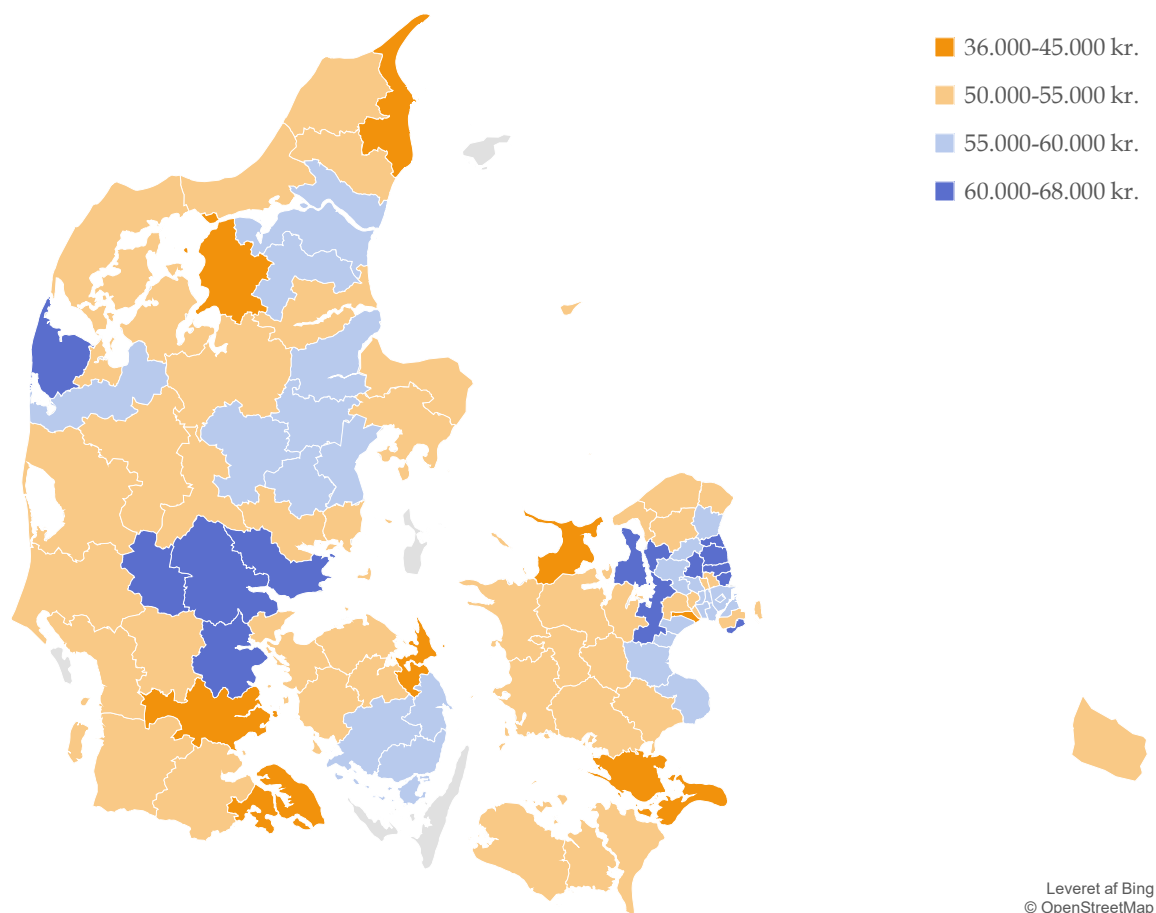
BILAGSFIGUR 1 Børnefamiliernes gennemsnitlige dagtilbudsbyrde på tværs af landet, 2023

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: Dagtilbudsbyrden defineres som den andel af familiernes disponible indkomst, der bruges på dagtilbud. Udgiften til dagtilbud er taksten for børnenes dagtilbud inkl. frokost, men fratrukket fripladstilskud og søskenderabat. Populationen er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud.

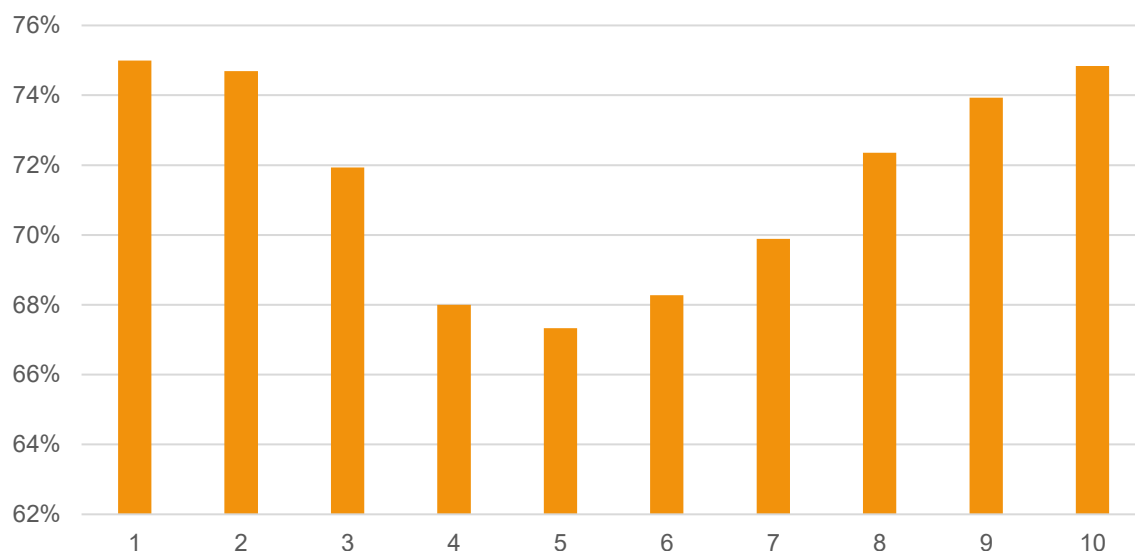
BILAGSFIGUR 2 Familiernes gennemsnitlige udgift til dagtilbud for to-børns-familier, 2023

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: Udgiften til dagtilbud er taksten for børnenes dagtilbud inkl. frokost, men fratrasket fripladstilskud og søskenderabat. Decilgrænser er baseret på husstandsindkomsten før skat og afrundet til nærmeste 10.000. 2-børns-familier er defineret som familier med ét barn i hhv. kommunal børnehave og vuggestue og ikke andre børn under 18 år.

BILAGSFIGUR 2 Andel 1-2-årige i vuggestue fremfor dagpleje på tværs af indkomstdeciler

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks statistik

Note: Søjlerne viser den predicerede sandsynlighed for at barnet går i vuggestue, givet at det går i dagtilbud når der er kontrolleret for antal børn i familien samt årlige ændringer og tidskonstante forskelle mellem kommunerne. Dækker årene 2017-2023 og indkomstdecilerne angiver fordelingen for alle familier i landet med børn i alderen 0-5 år.

BILAGSTABEL 1 Gennemsnitlig årlig besparelse per familie ift. 2023-takster ved nedsættelse af egenbetaling til max 21,3 pct.

Kommune	Gns. besparelse	Kommune	Gns. besparelse
Vesthimmerlands	2.000 kr.	Nyborg	5.000 kr.
Fanø	2.000 kr.	Esbjerg	5.000 kr.
Varde	2.000 kr.	Middelfart	5.000 kr.
Herlev	2.000 kr.	Albertslund	5.000 kr.
Ærø	3.000 kr.	Odder	5.000 kr.
Sønderborg	3.000 kr.	Herning	5.000 kr.
Odsherred	3.000 kr.	Høje-Taastrup	5.000 kr.
Gladsaxe	3.000 kr.	Brøndby	5.000 kr.
Vordingborg	3.000 kr.	Gribskov	5.000 kr.
Samsø	4.000 kr.	Stevns	5.000 kr.
Langeland	4.000 kr.	Randers	5.000 kr.
Ringkøbing-Skjern	4.000 kr.	Svendborg	5.000 kr.
Haderslev	4.000 kr.	Halsnæs kommune	5.000 kr.
Lolland	4.000 kr.	Syddjurs	5.000 kr.
Frederikshavn	4.000 kr.	Holstebro	5.000 kr.
Kalundborg	4.000 kr.	Rebild	5.000 kr.
Ringsted	4.000 kr.	Lemvig	5.000 kr.
Jammerbugt	4.000 kr.	Glostrup	5.000 kr.
Ishøj	4.000 kr.	Lejre	5.000 kr.
Hjørring	4.000 kr.	Rødovre	5.000 kr.
Kerteminde	4.000 kr.	Favrskov	5.000 kr.
Slagelse	4.000 kr.	Silkeborg	5.000 kr.
Brønderslev	4.000 kr.	Ballerup	5.000 kr.
Nordfyns kommune	4.000 kr.	Kolding	5.000 kr.
Mariagerfjord	4.000 kr.	Billund	5.000 kr.
Assens	4.000 kr.	Solrød	5.000 kr.
Guldborgsund	4.000 kr.	Hillerød	5.000 kr.
Morsø	4.000 kr.	Tårnby	5.000 kr.
Norddjurs	4.000 kr.	Skanderborg	5.000 kr.
Odense	4.000 kr.	Aarhus	5.000 kr.
Aabenraa	4.000 kr.	Frederikssund	5.000 kr.
Bornholm	4.000 kr.	Greve	5.000 kr.
Faxe kommune	4.000 kr.	Fredensborg	5.000 kr.
Tønder	4.000 kr.	Hvidovre	5.000 kr.
Horsens	4.000 kr.	Vejle kommune	5.000 kr.

Vejen	4.000 kr. Frederiksberg	5.000 kr.
Struer	4.000 kr. Egedal	5.000 kr.
Faaborg-Midtfyn	4.000 kr. Køge	6.000 kr.
Thisted	4.000 kr. København	6.000 kr.
Aalborg	5.000 kr. Roskilde	6.000 kr.
Næstved	5.000 kr. Hedensted	6.000 kr.
Vallensbæk	5.000 kr. Allerød	6.000 kr.
Sorø	5.000 kr. Rudersdal	6.000 kr.
Fredericia	5.000 kr. Lyngby-Taarbæk	6.000 kr.
Viborg	5.000 kr. Gentofte	6.000 kr.
Ikast-Brande	5.000 kr. Hørsholm	6.000 kr.
Skive	5.000 kr. Dragør	6.000 kr.
Helsingør	5.000 kr. Furesø	6.000 kr.
Holbæk	5.000 kr.	

Kilde: egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Børne- og undervisningsministeriet. Populationen er defineret som alle familier med et eller flere børn i dagtilbud.

Note: Udgiften er for familier med et eller flere børn i et kommunalt dagtilbud og besparelsen er beregnet som forskellen mellem familiens udgift til dagtilbud inkl. fripladstilskud og søskenderabat og udgiften hvis egenbetalingen i kommunen falder til 21,3 pct. af kommunens udgifter til dagtilbuddet i 2023.

Bilag 2. Metode og data

I analysen bruges der data om danske børns daginstitutionstilknytning i alderen 0-5 år. Der anvendes data via Danmarks Statistiks forskerordning, statistikbanken og BUVM.

Population

Populationen er baseret på befolkningsregisteret (BEF) og består af alle familier, hvor der er minimum ét barn i 0-5-års-alderen fra 2017-2023 ultimo året. Der er herudfra fundet børnenes daginstitutionstilknytning per 1. oktober for det givne år fra institutionsregistre (boernfb (2017-2021) og daginst_boern (2022-2023)). Hvis barnet står registreret i flere daginstitutioner på en gang, er det den nyeste daginstitution, der er gældende.

Familiernes daginstitutionsudgifter

Familiernes daginstitutionsudgifter er inklusiv frokostudgifter⁷ og er beregnet ud fra RES88 i statistikbanken. Da der ikke er data på dagplejesatser for 3-5-årige børn i de fleste kommuner, er der her benyttet satsen for børnehavepladser i stedet.

For at beregne familiernes udgifter til daginstitutioner, har vi tilkøbt hovedpersonen i familien og eventuel ægtefælle/partners skattemæssige personlige indkomst, formue- og aktieindkomst fra indkomstregisteret. Disse bruges til at beregne den samlede årlige husstandsindkomst som afgør muligheden for fripladstilskud. Hvis der inden for familie-id'et ikke identificeres en ægtefælle/partner, stiger fripladstilskudsgrænsen yderligere med ca. 60-67.000 kr. Dette varierer dog fra år til år. Tilskudsgrænsen stiger også med 7.000 kr. per ekstra barn under 18, der er i familien⁸.

Husstandsindkomsten beregnes ved først at beregne indkomsten for hver voksen inden for familie_id (hovedperson og mulig ægtefælle/partner) og derefter summerer dem. Da aktieindkomsten indgår i formueindkomsten fratrækkes denne, da der her er et fradrag på 5000 kr. før det er inkluderet i beregningen for fripladstilskud.

$$indkomst_{jt} = perindkp_{jt} + \max(0, formueindk_{brutto_{jt}} - aktieindk_{jt}) + \max(0, aktieindk_{jt} - 5000)$$

$$husstandsindkomst_{it} = \sum_{j \in i} indkomst_{jt}$$

$$tilskudsgrænse_{it} = (tilskudsgrænse)_t + 1(enlig=1)_{it} \cdot (enlig \text{ forhøjelse})_t + ((antal \text{ børn under } 18)_{it} - 1) \cdot (søskende \text{ under } 18 \text{ forhøjelse})_t$$

Udover fripladstilskuddet får familierne også søskendetilskud, så den billigste daginstitutionsplads er halv pris. Hvis en familie har et barn i vuggestue og børnehave, vil de altså kun skulle betale 50% af prisen på børnehavepladsen. Det er kommunens nettoudgifter, der afgør den billigste plads. Dette inkluderer også fritidsklubber for skolebørn. Da vi ikke har data på børns fritidsklubmedlemskab, er det ikke muligt at tage højde for dette, men disse pladser vil typisk være billigere end daginstitutionerne og vil derfor sjældent påvirke daginstitutionsomkostningerne. Det har herudover heller ikke været muligt at tage højde for behandlingstilskuddene, der yderligere sænker omkostningerne for nogle familier.

$$fripladsregulerede \text{ udgifter} = fripladspct * egenbetalingstaksten$$

⁷ Der var i Dragør 2020 ingen information om frokostudgifter for 3-5-årige. Da udgiften i 2019 og 2021 var 12.120 kr., er dette imputeret for 2020.

⁸ <https://www.uvm.dk/dagtilbud/plads-i-dagtilbud/tilskud-og-egenbetaling/oekonomisk-fripladstilskud>

$$\textit{familiens daginstitutionsomkostninger} = \textit{fripladsregulerede udgifter} - 0,5 * \textit{billigste plads}$$

Besparelsen ved at nedsætte egenbetalingen til maksimalt 21,3 pct., er beregnet ud fra daginstitutionsudgifterne i 2023 og de kommunale egenbetalingsprocentsatser fra 2025. Kommunerne har mulighed for at sætte egenbetalingen lavere end de 25 pct., og der er derfor forskel på betydningen af nedsættelsen på tværs af kommunerne såvel som indkomstgrupperne.

Når der i analysen henvises til 2-børns-familier, er der her kun inkluderet familier med ét barn i hhv. kommunal børnehave og vuggestue og ikke andre børn under 18 år.